

Книги розвивають наше мислення. Вони допомагають подивитися на світ з іншого боку, переглянути пріоритети, цінності, поставити нові цілі.

Отже, навіщо потрібно читати книги? Причин безліч.

Читання – ефективний спосіб розвинути розумові здібності, уяву, збільшити словниковий запас. Крім того, воно допомагає поліпшити настрій, впоратися зі стресом, позбутися депресії. Кілька сторінок вранці або ввечері змінять ваше життя на краще.

В інтернеті популярна цитата, яка, напевно, зустрічалася і вам: Ті, хто читають книги, завжди будуть керувати тими, хто дивиться телевизор.

Звичайно, можна сказати, що розвиток науки і техніки, суспільства і самої цивілізації змушує нас переглядати свої погляди. І читання нібито вже не так актуально, як це було, скажімо в 19 або 20 столітті. Однак це не зовсім так. А точніше – зовсім не так. Є злочини гірші, ніж спалювати книги. Наприклад – не читати їх.

Прищепити любов до книг дитині – завдання не з легких. Однак варто запам'ятати: тільки книги зможуть допомогти їй стати ерудованою і впевненою у собі. Завдяки книгам вона отримує не тільки ґрунтовні знання, а й відкриє для себе невідомі раніше світи. Не потрібно змушувати дитину читати, потрібно лише пояснити, чому книги можуть бути корисні в подальшому. Для цього батькам доведеться потрудитися, проте хіба це того не вартує?

Отже, читання книг – дуже корисне проведення часу. Що робити, якщо ви хочете читати, але не можете себе змусити? Читайте по чуть-чуть, по кілька сторінок. Якщо книга вам до душі, то ви обов'язково втягнетесь. Що робити, якщо ви сильно втомлюєтеся після роботи? Слухайте аудіокнижку! Що робити, якщо дитина не хоче читати? Насильно любов до читання не прищепити. Кращий спосіб влитися в світ читання – це зростати в читаючій сім'ї. Читайте і отримуйте задоволення!

Список використаних джерел та літератури

1. Біличенко О. Л. Культурно-виховна роль книги в умовах формування інформаційного суспільства : автореф. дис. канд. пед. наук: 07.00.08 / О. Л. Біличенко; Харк. держ. акад. культури. – Харків, 2000
2. Листвак Г. Б. Дослідження читання в Україні: результати і значення / Г. Б. Листвак // Наукові записки [Української академії друкарства]. Серія : Соціальні комунікації. – 2015. – № 2.
3. Крайнікова Т. Друкована книга і читання в сучасній культурі медіаспоживання: рецептивний аналіз / Т. Крайнікова // Бібліотечний вісник. – 2013. – № 2.
4. Серажим К. С. Культура читання в Україні / К. С. Серажим // Наукові записки Інституту журналістики. – 2014. – Т. 55.
5. Читання в Україні: результати дослідження читацьких звичок та ставлення до читання, проведеного у 2013–2014 роках. – Джерело доступу: <http://bookplatform.org/im-ages/activities/275/brochure-reading-final-print.pdf>.
6. Джерело: <https://ideas-center.com.ua/?p=34602>
7. Шопенгауер Артур // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. — Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. — С. 734. — 742 с. — 1000 екз. — ББК 87я2. — ISBN 966-531-128-X.

Скємська Алла,
вчитель початкових класів
Слобідко-Красилівської гімназії
Красилівської міської ради,
вчитель-методист

Глобалізаційні процеси і людина: чи потрібні сьогодні читання і література

Вічна істина говорить про те, що людина перестає мислити, коли перестає читати, є актуальною і в наш такий динамічний і неспокійний час XXI століття. Немає жодних сумнівів щодо того, що нинішнє століття вимагає інтелектуально розвинених, грамотних людей. Причому, набуті ними знання і відомості не повинні бути просто

набором певної інформації. У даній статті висвітлюється питання актуальності літератури і читання у XXI столітті та доведено, що читання книг надзвичайно корисне.

Ключові слова: читання, література, аудіокнига, читачі.

Якийсь час тому всі казали, що паперові книжки незабаром зникнуть. Прийшло нове тисячоліття, наше життя стає дедалі більш цифровим. В наш час люди читають дуже багато – незліченні повідомлення, стрічка новин, улюблені блоги в Інтернеті... Звичайно, що більше часу ми проводимо в Інтернеті, то менше його залишається на читання. В читачів сьогодні є більше можливостей знайти саме ту історію, яка їм потрібна. Крім того, творчо опановують нові шляхи сприйняття тексту, про що свідчить різкий стрибок у продажах аудіокнижок. Популярності аудіокниг сприяла й поява цифрового формату. Не тільки тому, що так зручніше, а й тому, що розмір книги вже не так лякає. Але книги ніщо не замінить.

Про користь читання книжок говорити у XXI столітті зайве, але ми згадаємо американську експертку Жордін Кормьєр, яка виділяє чотири безсумнівні переваги читання книг:

1. Читання книг стимулює розумову діяльність людини, покращує пам'ять і підвищує творчий потенціал. Книжка може надихнути на створення проєктів, ідей або отримання будь-якого іншого цінного досвіду.

2. Читання допомагає розширити словниковий запас і підвищити інтелектуальний рівень. Відчуваючи себе компетентним у різних питаннях, людина стає більш впевненою у своїх силах і підготовленою до будь-яких життєвих викликів.

3. Читання книг розвиває соціальні навички і здатність до співпереживання. Занурюючись в незнайомі ситуації і знайомлячись з різними персонажами на сторінках книг, людина розширює рамки власних поглядів і починає краще розуміти інших людей.

4. Читання – це своєрідна форма релаксації, яка допомагає боротися зі стресом і поганим настроєм. Книга здатна одночасно і активізувати мислення, і розслабити, відволікти від проблем. Також читання – це прекрасний спосіб психологічного омолодження.

Література – це його величність слово, естетичне, багатолике і прекрасне. На жаль, у XXI столітті словесна деградація дуже помітна. Це безпосередньо пов'язане з читанням, а вірніше з небажанням читати класичні твори. Мова класики соковита, яскрава, насичена образами, а найголовніше – це справжня літературна мова, якою має володіти кожна культурна людина. При постійному читанні збагачується словниковий запас. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, словесні образи насичують мову, роблячи її по-справжньому красивою і багатю.

То чому тоді таким корисним і розвиваючим заняттям захоплюється так мало людей? Тільки 10% із нас читає більше, ніж 7 книг у рік. Для того, щоб закликати всіх до читання, розглянемо 8 причин, чому варто читати книги кожен день [2].

1. Читання формує характер

Читаючи книги, художні, соціальні або психологічні, ми формуємо наш характер, незалежно від віку. Оцінюючи позитивні і негативні якості героїв, моральність поведінки, ми зіставляємо дії героїв із нашою власною совістю. Перипетії книжкових персонажів неодноразово дуже добре відображають наше повсякденне життя. Це означає, що ми набагато більше схильні до роздумів над тими рішеннями, які ми вже прийняли або які стоять перед нами.

2. Читання розширює ресурс словникового запасу

Чим більше книг прочитаєш, тим більше дізнаєшся і запам'ятаєш нових слів. Новий репертуар залишиться у вашому внутрішньому словнику вже назавжди. Це сприяє досягненню життєвого успіху – як у приватному, так і в професійному житті. Нові слова стимулюють процеси мислення, що безпосередньо впливає на реальні дії і вираження думок і почуттів.

3. Читання покращує пам'ять

Читання стимулює уяву на створення відео та зображення. Нові знання поєднуються з тими, які вже є. Читання зміцнює «м'язи пам'яті», так само, як і підняття ваги розвиває м'язи культуриста. З кожною новою інформацією, мозок створює нові синапси, покращує роботу вже існуючих і уповільнює процес їхнього відмирання. Завдяки цьому, у вас набагато більше шансів зберегти кращу пам'ять, ніж у людей, що переглядають телепередачі.

4. Читачі більш схильні висловлювати свою думку і брати участь у суспільному житті.

Дослідження, проведене NEA (американське агентство), показує, що люди, які регулярно читають, набагато легше адаптуються в соціумі. Вони мають більшу легкість і свободу слова, і висловлюють свої думки і позиції набагато красномовніше. Це означає – нові можливості. Також читання підвищує самооцінку і робить шанси на успіх у житті більш реальними.

5. Читання книг знижує стрес і покращує настрій

Коли ви читаете, ваш світ переміщується в інше місце, тому, ви не відчуваєте на цьому тлі труднощів повсякденного життя. Під час читання, всі недоліки повсякденності йдуть у небуття. Дослідження 2009 року показали, що читання протягом кількох хвилин у день, знижує рівень гормонів стресу, навіть до 70%. Завдяки цьому покращується ваше самопочуття і якість сну.

6. Читання допомагає розвинути аналітичне мислення

Вам коли-небудь вдавалося прочитати роман, і самостійно передбачити його закінчення ще під час читання? Якщо так, то це означає, що книги зміцнили ваші навички аналітичного мислення та уяви. Чим більше ви читаете, тим більше ви в змозі побачити. Також завдяки читанню ми краще аналізуємо будь-яку інформацію, і нам легше вибудовувати логічні ланцюжки. Читання – свого роду мозковий штурм.

7. Читачі швидше запам'ятовують і вивчають нові дисципліни

Книги передають нам багато цінних повідомлень, а також цікавих фактів із різних областей життя і науки. Це означає, що ми стаємо мудрішими і інтелігентнішими. Ми дивимося на світ із ширшої перспективи, що робить нас набагато об'єктивнішими і дозволяє дистанціюватися від проблем. Під час читання наш мозок працює як плеєр для візуалізації прочитаних уривків. Завдяки цій процедурі поліпшується пам'ять. Ми в змозі швидко і значно довше зберігати інформацію і спогади.

8. Читання може позбавити вас від хвороби Альцгеймера

Дослідження в PNAS (Американський науковий журнал), показали, що вірогідність діагностики хвороби Альцгеймера серед регулярно читаючих людей, у два з половиною рази менша. Це не значить, що читання допоможе запобігти хворобі, однак, така інтелектуальна дія, як читання, має істотний позитивний вплив на клітини мозку.

Після 24 лютого 2023 року в українців зникла звичка читати. Особливо художню літературу, адже новинна стрічка заміняла будь-які вигадані світи. Книги знайшли місце в тривожних валізках багатьох читачів, проте не всім вдалося забрати з собою улюблені паперові примірники. Тому українські видавництва та інтернет-книгарні відкрили безплатний доступ до великої кількості книг в перший же тиждень. Проте попит на книги зменшився, і книжковий ринок України зазнав змін.

З'явилося багато поезії. Зазвичай поети швидко реагують на виклики доби і публікують в короткій формі все, що відбувається. Поезія є швидкою реакцією на події, тому зараз її читають і пишуть. «Поезія стала тією формою, яка найшвидше народилась у багатьох письменників і творчих особистостей під час перших днів і продовжує лунати зараз в окупації, під обстрілами, в укриттях. Багато кому виходило одразу трансформувати свої почуття у вірші», – зазначає співзасновниця центру літературної освіти «LITOSVITA» Марія Придзьма [4]. Змінилися і вподобання читачів в літературі. Якщо раніше історичні книги знаходили собі місце лише на полицях експертів та знавців, то зараз історією зацікавився кожен пересічний українець. «Відтепер наша історія для людей стала не просто нудним шкільним предметом, а досить потужним інструментом для аналітики сьогоденних подій», – ділиться генеральна директорка видавництва «Vivat» Юлія Орлова [4]. За словами

Орлової, попит на книги менший, ніж до 24 лютого, але є. Директорка ділиться, що люди також охоче купують дитячу літературу. Присутній і певний ескапізм, тому читачі цікавляться книгами жанру фентезі. Натомість бізнес і мотиваційна література значно впала у продажах. З'являється все більше книжок про війну. Таким чином українці намагаються відрефлексувати воєнний досвід. «Очевидно, з'явиться багато воєнної літератури, яка буде показувати досвід військових, волонтерів, очевидців, а саме мемуаристики та щоденники війни. На курсі письменницької майстерності, що стартував у березні, більшість учасників прийшли саме з бажанням навчитись писати для висвітлення того, що з ними відбулось і відбувається зараз. Це бажання навчитись розказати історію свого життя, своєї країни. Одна дівчинка писала, що вони сиділи з малознайомими людьми в окупованій Бучі кілька тижнів у підвалі, і кожен мав якусь незвичну історію життя. Тепер вона просто потребує зафіксувати все це у тексті», – розповідає Марія Придьма [4].

Як повернутися до читання? Не всі повернулися до попередніх об'ємів читання: комусь досі складно сфокусуватися над більшим текстом, ніж коротка новина. Сприйняття інформації змінилося, і українці звикли читати малими порціями. Тому великі романи поки залишаються поза увагою. Богдана Романцова ділиться порадами, як повернутися до читання: «Не намагатися себе силувати. До літератури ми повертаємося поступово. І не треба в жодному разі зараз перетворювати читання на насильство над собою. Навколо й так забагато болю, аби ми ще й в цьому якось собі докоряли. Треба знайти затишне, безпечне місце, влаштувати собі якийсь комфортний куточок. Попікнутися про себе, пожаліти себе, налити хорошого чаю. Всіляко собі догоджати в цей момент. Оці моменти піклування вони дуже важать для читання взагалі, а зараз для читання у часи травми, війни важать особливо сильно» [4].

В українців виробилися нові звички, як-от читання в бомбосховищах чи в ванній кімнаті під час повітряних тривог. Але також важливо відновлювати ритуали з «минулого» життя. Це може бути прослуховування аудіокниг під час прибирання або читання в дорозі на роботу, на природі. «Розгорнути книжку, насолодитися – це як повернення до себе і до якихось попередніх практик, які тепер нам чужі великою мірою. Тому тільки так, тільки поступово, повільно, з любов'ю до себе і до книжок», – додає Богдана Романцова [4]. Обрати жанр, який подобається, почати з менших оповідей чи віршів. Можливо, послухати щось про письменника чи почитати його інтерв'ю, щоб зрозуміти, чим він живе зараз і увійти в його світ.

«Потрібно чесно поговорити з собою – чому вам не хочеться читати? Чому вам потрібно зараз читати? Доведено, що читання має терапевтичний ефект. Тому можливо саме воно стане для вас тим гачком, який зможе потрошку емоційно витягувати з того, що ми зараз переживаємо. У будь-якому випадку з читанням, як з водінням – щоб читати, потрібно просто почати це робити. І дослухатись до своїх відчуттів», – радить Марія Придьма [4].

Підтримка української книжки.

Як міжнародна спільнота, так і українці більше цікавляться творами українських авторів та відкривають для себе українську літературу. Те, що маємо зробити ми, як учасники літературного процесу, – втримати інтерес, посилити його і зробити його постійним. Щоб це не був просто тимчасовий спалах української культури, а постійне просування на різних рівнях. До того ж 19 червня в Україні ухвалили закон про заборону імпорту книг із Росії та Білорусі. Це означає, що тепер ринок потрібно заповнити україномовними книжками. Також ухвалили закон про підтримку українського книговидання, який передбачає часткове повернення коштів за оренду книгарень і сертифікати на книги.

«Хочеться, щоб щодня все більше наших громадян розуміли, що нації, які читають завжди перемагають нації, які дивляться телевизор. Саме тому важливо розвиватись, читати, передавати любов до читання дітям. Зараз надважливо підтримувати українське. Тож купити книгу в українського видавця – це також наближення нас до перемоги», – додає Марія Придьма [4].

Читання – заняття дійсно приємне. За допомогою книг можна зануритися в інший дивовижний світ і дати волю уяві та фантазії. Читання розширює кругозір та дарує позитивні емоції, які так потрібні у сучасному житті. Навіть «складні» книги, внесені у шкільну програму, можуть відкрити нові грані життя, навчити багатьох важливих речей та дати можливість уяві малювати різні нові сюжети. Це далеко не весь перелік якостей, які дозволяють зрозуміти кожному з нас, чому важливо читати книги. Якщо у вас немає можливості вирушити в подорож, але є нестримне бажання дізнатись щось нове, книга – найкращий варіант. Люди, які регулярно читають, легше адаптуються до соціуму. Їм набагато легше виражати свої думки та брати участь у суспільному житті.

Читати важливо й цікаво. Якою б нудною чи складною не була книга, її варто прочитати. Адже за час читання мозок потренується, що значно допоможе в навчанні та звичайному житті. Як писав Д.Дідро: «Люди припиняють мислити, коли припиняють читати».

Міркування не просто про користь, а про необхідність читання справжньої літератури в столітті нинішньому можна продовжити. Але навіть те, що сказано, доводить: Література в XXI столітті необхідна!"

Список використаних джерел та літератури

1. Білецька А. Чому потрібно читати? URL:<https://ij.ogo.ua/ya-zhurnalist/chomu-potribno-chitati/> (дата звернення: 02.10.2023).
2. 8 причин, чому варто читати книги кожен день. *Львів – місто натхнення*. URL: <https://lviv1256.com/lists/8-prychyn-chomu-varto-chytaty-knyhy-kozhen-den/> (дата звернення: 03.10.2023).
3. Чому важливо читати книги. *Вінницький міський палац дітей та юнацтва*. URL:<https://vmpdu.edu.vn.ua/biblioteka/chomu-vazhlyvo-chytaty-knygu> (дата звернення: 02.10.2023).
4. Як змінилися читацькі звички і як повернутися до читання? *Свідомі*. URL:<https://svidomi.in.ua/page/03/07/2022/070338> (дата звернення: 03.10.2023).
5. Як ми (не) читаємо під час війни. *Українська правда життя*. URL:<https://life.ppravda.com.ua/culture/2023/02/5/252697/> (дата звернення: 03.10.2023).

Слободян Аліна,

вчитель української мови та літератури
Майдано- Олександрівського ліцею
Віньковецької ТГ

Мистецька комунікація в сучасному світі

У статті розкривається питання огляду особливостей художньої комунікації. Акцентується увага на тому, що саме методами соціальних комунікацій можна простежити наявність прямих і зворотних зв'язків у підсистемі «художня література», довівши, що продукт творчості письменника може бути водночас як носієм інформації, так і твором художньої літератури.

Ключові слова: мистецька комунікація, віртуальна комунікація, митець, реципієнт, адресат, адресант.

Keywords: artistic communication, virtual communication, artist, recipient, addressee, addresser.

Комунікація через мистецтво як спосіб співбуття людини зі світом у різноманітних чуттєвих формах взаємодії дає можливість отримати знання і досвід через особистісне переживання та самопізнання. Мистецька освітня галузь у контексті формування нової української школи акцентує на важливості ідентифікації власного «Я» через співучасть із творчістю «Інших» у різноаспектних ракурсах комунікації з метою комфортного існування в мультикультурному середовищі.

Комунікація через мистецтво, яка забезпечує передачу та усвідомлення загальнокультурних цінностей, формування духовних основ особистості, тлумачиться як художня. Аналіз досліджень щодо визначення поняття «художня комунікація» засвідчує